

SOCIOLOGICKÝ ČASOPIS

PŘÍLOHY KE STATI:

**ANÝŽOVÁ, P.: Srovnatelnost Schwartzovy hodnotové škály v datech z šesté vlny
Evropského sociálního výzkumu ***

Vysoká škola finanční a správní, Praha¹

Comparability of the Schwartz's Human Values Scale in the Sixth Round of the European Social Survey

Abstract: In its first part, the study deals with the testing of cross-country PVQ scale comparability based on the Sixth Round of the European Social Survey (2012). In the process of testing, the classical 21-item tool is used measuring ten different types of value orientation of individuals. These value types are based on the original Schwartz's basic human values theory (1992). In order to test equivalence, multiple group confirmatory factor analysis (MGCFA) has been used. The analyses' results show that only in 10 out of 23 countries, the configural and metric equivalences of all the seven value types are valid. However, even in these countries, we cannot fully rely on the scalar equivalence. In order to be more specific, in many countries it is possible to carry out valid comparisons of relations and value types, as well as other value attitudes or socio-demographic indicators. However, the comparison of national averages of the seven value types is not possible. Further on, it has been proved that the seven value types are possible to be compared longitudinally in all the rounds of the ESS in the Czech Republic. In the second part of the text, it has been pointed out that, in the Czech Republic, there are some problems with the PVQ comparison between different social groups delineated by gender, age, and education. It is becoming apparent that the averages of the seven value types can be sometimes compared in all groups (male, female). However, in some cases it is necessary either to amalgamate the groups, or decrease their quantity (age groups, educational levels of groups).

Keywords: PVQ scale, human values, European Social Survey, metric and scalar equivalences, multiple group confirmatory factor analysis

---

* Veškerou korespondenci posílejte na adresu: Mgr. Petra Anýžová, Ph.D., Vysoká škola finanční a správní, Estonská 500, 101 00 Praha 10, e-mail: petra.anyzova@mail.vsfs.cz.

¹ Tato stať vznikla v rámci grantového projektu „Proměny způsobu života a modernizační procesy v mikroregionu Hlučínsko“ financovaného Grantovou agenturou České republiky (reg. č. P404-13-23870S).

Příloha A

Tabulka 8a: Deskriptivní popis testovaných proměnných podle zemí

	Belgie	Bulharsko	Česká rep.	Finsko	Nizozemsko	Norsko	Polsko	Slovensko	Španělsko	Švédsko
IDEAS	Mean=4,4;S.D.=1,1;Med=4;S=-0,6;K=0,04	Mean=4,5;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,4;K=-0,6	Mean=4,5;S.D.=1,2;Med=5;S=-0,6;K=-0,2	Mean=4,4;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,5;K=-0,2	Mean=4,6;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,9;K=0,9	Mean=4,6;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,5;K=-0,1	Mean=4,3;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,6;K=-0,2	Mean=4,6;S.D.=1,2;Med=5;S=-0,7;K=0	Mean=4,6;S.D.=1,2;Med=5;S=-0,9;K=0,3	Mean=4,7;S.D.=1,2;Med=5;S=-0,6;K=-0,2
RICH	Mean=2,9;S.D.=1,2;Med=3;S=0,3;K=-0,4	Mean=3,1;S.D.=1,4;Med=3;S=0,3;K=-0,8	Mean=3,7;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,2;K=-0,7	Mean=2,5;S.D.=1,2;Med=2;S=0,6;K=0	Mean=2,8;S.D.=1,2;Med=3;S=0,3;K=-0,3	Mean=2,6;S.D.=1,1;Med=2;S=1;K=0,7	Mean=3,2;S.D.=1,3;Med=3;S=0,2;K=-0,8	Mean=3,9;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,2;K=-0,5	Mean=2,5;S.D.=1,3;Med=2;S=0,9;K=0,2	Mean=2,7;S.D.=1,2;Med=2;S=0,6;K=-0,2
EQAUL	Mean=5;S.D.=0,9;Med=5;S=-1;K=2	Mean=4,9;S.D.=1,1;Med=5;S=-1,2;K=1,4	Mean=4,7;S.D.=1;Med=5;S=-0,7;K=0,3	Mean=5;S.D.=1;Med=5;S=-1,1;K=1,2	Mean=5;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,3;K=3	Mean=4,9;S.D.=1;Med=5;S=-1,1;K=1,1	Mean=5,1;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,6;K=3,8	Mean=5;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,1;K=2	Mean=5,4;S.D.=0,8;Med=5;S=-1,8;K=5	Mean=5,2;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,4;K=2,4
ADMIRE	Mean=4;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,3;K=-0,6	Mean=4,8;S.D.=1,2;Med=5;S=-1;K=1	Mean=3,8;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,2;K=-0,7	Mean=3,3;S.D.=1,3;Med=3;S=0,1;K=-0,8	Mean=3,9;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,4;K=-0,4	Mean=3,4;S.D.=1,3;Med=3;S=0,2;K=-0,9	Mean=4,2;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,5;K=-0,4	Mean=4,4;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,6;K=0	Mean=3,8;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,1;K=-1,1	Mean=3,7;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,1;K=-0,8
SAFE	Mean=4,6;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,8;K=0,5	Mean=5,1;S.D.=1;Med=5;S=-1,2;K=1,3	Mean=4,8;S.D.=1,2;Med=5;S=-0,8;K=0	Mean=4,6;S.D.=1,2;Med=5;S=-0,8;K=0,2	Mean=4,3;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,6;K=-0,2	Mean=4,1;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,3;K=-0,9	Mean=5,1;S.D.=1;Med=5;S=-1,4;K=2,3	Mean=5,2;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,1;K=1,3	Mean=5;S.D.=1,1;Med=5;S=-1,4;K=1,6	Mean=4,1;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,3;K=-0,9
NEW	Mean=4,2;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,5;K=-0,4	Mean=4;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,4;K=-0,7	Mean=4;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,4;K=-0,6	Mean=4,2;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,4;K=-0,5	Mean=4,2;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,5;K=-0,3	Mean=3,8;S.D.=1,3;Med=4;S=0;K=-1	Mean=4,2;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,5;K=-0,6	Mean=4,3;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,4;K=-0,6	Mean=4,1;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,4;K=-0,9	Mean=4;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,2;K=-0,8
RULE	Mean=3,8;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,3;K=-0,8	Mean=4,5;S.D.=1,3;Med=5;S=-0,7;K=-0,1	Mean=4,2;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,6;K=-0,1	Mean=4;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,4;K=-0,7	Mean=4,1;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,6;K=-0,2	Mean=4,2;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,4;K=-0,7	Mean=4,6;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,9;K=0,6	Mean=4,6;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,8;K=0,4	Mean=3,8;S.D.=1,5;Med=4;S=-0,2;K=-1,2	Mean=3,7;S.D.=1,5;Med=4;S=-0,1;K=-1
DIFF	Mean=4,7;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,9;K=1,3	Mean=4,6;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,8;K=0,5	Mean=4,2;S.D.=1,1;Med=4;S=-0,5;K=0,1	Mean=4,9;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,7;K=0,7	Mean=4,6;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,9;K=1,2	Mean=4,6;S.D.=1;Med=5;S=-0,6;K=0,1	Mean=4,8;S.D.=1;Med=5;S=-1;K=1,4	Mean=4,5;S.D.=1;Med=5;S=-0,7;K=0,7	Mean=5;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,3;K=2,3	Mean=4,7;S.D.=1;Med=5;S=-0,8;K=0,6
MODST	Mean=4,6;S.D.=1;Med=5;S=-0,9;K=1	Mean=4,5;S.D.=1,2;Med=5;S=-0,6;K=-0,1	Mean=4,1;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,4;K=-0,4	Mean=4,1;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,5;K=-0,4	Mean=3,9;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,4;K=-0,4	Mean=3,6;S.D.=1,3;Med=4;S=0;K=-1	Mean=4,4;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,7;K=-0,1	Mean=4,5;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,6;K=0,1	Mean=5,1;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,2;K=1,8	Mean=4,3;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,5;K=-0,3
GTIME	Mean=4,4;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,6;K=0,1	Mean=3,7;S.D.=1,5;Med=4;S=-0,2;K=-0,8	Mean=3,9;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,3;K=-0,5	Mean=4,1;S.D.=1,2;Med=4;S=-0,4;K=-0,4	Mean=4;S.D.=1,1;Med=4;S=-0,4;K=-0,2	Mean=3,9;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,1;K=-0,9	Mean=3,5;S.D.=1,5;Med=4;S=0;K=-1	Mean=3,8;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,3;K=-0,6	Mean=4;S.D.=1,4;Med=4;S=-0,4;K=-0,9	Mean=4;S.D.=1,3;Med=4;S=-0,3;K=-0,7
FREE	Mean=4,9;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,1;K=1,8	Mean=4,7;S.D.=1,2;Med=5;S=-1;K=0,7	Mean=4,7;S.D.=1;Med=5;S=-0,6;K=0,2	Mean=4,8;S.D.=1;Med=5;S=-1;K=0,9	Mean=5;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,3;K=2,7	Mean=4,6;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,7;K=0	Mean=5;S.D.=0,9;Med=5;S=-1,1;K=1,6	Mean=5;S.D.=1;Med=5;S=-0,8;K=0,4	Mean=4,9;S.D.=1,1;Med=5;S=-1,2;K=1,2	Mean=4,8;S.D.=1,1;Med=5;S=-0,9;K=0,5
HELP	Mean=5;S.D.=0,8;Med=5;S=-0,7;K=1,2	Mean=5;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,9;K=1,1	Mean=4,3;S.D.=1,1;Med=4;S=-0,5;K=-0,1	Mean=4,9;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,7;K=0,6	Mean=4,9;S.D.=0,9;Med=5;S=-1;K=2,4	Mean=4,8;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,6;K=0	Mean=4,8;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,8;K=1,1	Mean=4,7;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,5;K=0,5	Mean=5,3;S.D.=0,8;Med=5;S=-1,4;K=3,9	Mean=5;S.D.=0,9;Med=5;S=-0,8;K=0,8

Poznámka: Mean = průměr, S.D. = směrodatná odchylka (*kurzívou*), Med = median, S = šikmost, K = špičatost; původní pořadí kategorií odpovědí bylo pro potřeby analýzy transformováno opačně (1= Vůbec se mi nepodobá; 6= Velmi se mi podobá). Zdroj: Vážená data ESS (2012), designová váha

Tabulka 8b: Deskriptivní popis testovaných proměnných podle zemí

	Belgie	Bulharsko	Česká rep.	Finsko	Nizozemsko	Norsko	Polsko	Slovensko	Španělsko	Švédsko
SUCCESS	Mean=4;S.D.= 1,2;Med=4; S=-0,3;K=-0,5	Mean=4,7;S.D. =1,1;Med=5; S=-0,9;K=0,8	Mean=4;S.D.= 1,3;Med=4; S=-0,4;K=-0,4	Mean=3,5;S.D. =1,3;Med=4; S=0;K=-0,7	Mean=3,9;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,4;K=-0,4	Mean=3,8;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,2;K=-0,7	Mean=4,2;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,6;K=-0,2	Mean=4,2;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,4;K=-0,4	Mean=3,6;S.D. =1,4;Med=4; S=0;K=-1,1	Mean=3,3;S.D. =1,4;Med=3; S=0,3;K=-0,7
GOVER	Mean=4,6;S.D. =1;Med=5; S=-0,8;K=-0,5	Mean=5,3;S.D. =0,9;Med=6; S=-1,5;K=2,7	Mean=4,8;S.D. =1,2;Med=5; S=-0,8;K=0,1	Mean=4,5;S.D. =1,2;Med=5; S=-0,7;K=0	Mean=4,4;S.D. =1;Med=5; S=-0,8;K=0,7	Mean=4,3;S.D. =1,2;Med=5; S=-0,6;K=-0,5	Mean=5;S.D.= 1;Med=5; S=-1,4;K=2,4	Mean=5,1;S.D. =1;Med=5; S=-1,2;K=1,5	Mean=5;S.D.= 1,1;Med=5; S=-1,4;K=1,6	Mean=4,2;S.D. =1,3;Med=4; S=-0,4;K=-0,7
ADVNT	Mean=3,3;S.D. =1,4;Med=3; S=0,2;K=-0,8	Mean=3,3;S.D. =1,5;Med=3; S=0,1;K=-1	Mean=3,1;S.D. =1,4;Med=3; S=0,2;K=-0,9	Mean=3,2;S.D. =1,4;Med=3; S=0,3;K=-0,8	Mean=3,5;S.D. =1,3;Med=3; S=0;K=-0,5	Mean=3,4;S.D. =1,4;Med=3; S=0,3;K=-0,9	Mean=3,1;S.D. =1,4;Med=3; S=0,3;K=-0,9	Mean=3,2;S.D. =1,4;Med=3; S=0,1;K=-0,8	Mean=3;S.D.= 1,5;Med=3; S=0,5;K=-0,8	Mean=3,3;S.D. =1,4;Med=3; S=0,2;K=-0,9
BEHAVE	Mean=4,5;S.D. =1;Med=5; S=-0,7;K=0,4	Mean=4,8;S.D. =1,1;Med=5; S=-1;K=0,7	Mean=4,4;S.D. =1,2;Med=5; S=-0,6;K=0	Mean=4,1;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,4;K=-0,6	Mean=4,2;S.D. =1,1;Med=4; S=-0,5;K=0	Mean=4,5;S.D. =1,1;Med=5; S=-0,7;K=-0,1	Mean=4,7;S.D. =1;Med=5; S=-1,1;K=1,4	Mean=4,8;S.D. =1;Med=5; S=-0,9;K=1	Mean=4,8;S.D. =1,2;Med=5; S=-1;K=0,6	Mean=4;S.D.= 1,4;Med=4; S=-0,3;K=-0,9
RESPECT	Mean=3,9;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,3;K=-0,4	Mean=4,4;S.D. =1,3;Med=5; S=-0,8;K=-0,1	Mean=4,1;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,5;K=-0,2	Mean=3,2;S.D. =1,3;Med=3; S=0,1;K=-0,7	Mean=3,7;S.D. =1,1;Med=4; S=-0,2;K=-0,3	Mean=3,7;S.D. =1,2;Med=4; S=0;K=-0,9	Mean=4,3;S.D. =1,3;Med=5; S=-0,6;K=-0,5	Mean=4,3;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,7;K=-0,3	Mean=3,6;S.D. =1,5;Med=4; S=0;K=-1,2	Mean=3,8;S.D. =1,3;Med=4; S=0;K=-0,8
LOYAL	Mean=5,3;S.D. =0,7;Med=5; S=-1,2;K=3,9	Mean=5,3;S.D. =0,8;Med=5; S=-1,5;K=3,6	Mean=4,8;S.D. =0,9;Med=5; S=-0,8;K=0,6	Mean=5,2;S.D. =0,8;Med=5; S=-1;K=2	Mean=5;S.D.= 0,8;Med=5; S=-1,1;K=3,3	Mean=5,2;S.D. =0,8;Med=5; S=-1;K=1,4	Mean=5,2;S.D. =0,8;Med=5; S=-1,1;K=2,7	Mean=4,8;S.D. =0,9;Med=5; S=-0,7;K=0,8	Mean=5,3;S.D. =0,8;Med=5; S=-1,4;K=3,4	Mean=5,2;S.D. =0,8;Med=5; S=-1,2;K=2,6
ENVIR	Mean=4,9;S.D. =0,9;Med=5; S=-1;K=1,5	Mean=5,2;S.D. =0,9;Med=5; S=-1,3;K=2	Mean=4,6;S.D. =1,1;Med=5; S=-0,6;K=0,3	Mean=5;S.D.= 1;Med=5; S=-1;K=1,1	Mean=4,8;S.D. =1;Med=5; S=-1;K=1,8	Mean=4,5;S.D. =1,2;Med=5; S=-0,7;K=-0,2	Mean=5,1;S.D. =0,9;Med=5; S=-1,1;K=2	Mean=4,9;S.D. =0,9;Med=5; S=-1;K=1,5	Mean=5,1;S.D. =0,9;Med=5; S=-1,3;K=2	Mean=4,8;S.D. =1,1;Med=5; S=-0,9;K=0,4
TRAD	Mean=4,4;S.D. =1,2;Med=5; S=-0,7;K=-0,1	Mean=5;S.D.= 1;Med=5; S=-1,2;K=1,6	Mean=4,4;S.D. =1,2;Med=5; S=-0,7;K=0,1	Mean=4;S.D.= 1,4;Med=4; S=-0,4;K=-0,7	Mean=4,2;S.D. =1,3;Med=4; S=-0,5;K=-0,3	Mean=4,1;S.D. =1,3;Med=4; S=-0,4;K=-0,8	Mean=4,9;S.D. =1,1;Med=5; S=-1,1;K=1,1	Mean=4,9;S.D. =1,1;Med=5; S=-1;K=0,9	Mean=4,3;S.D. =1,5;Med=5; S=-0,6;K=-0,6	Mean=4;S.D.= 1,4;Med=4; S=-0,3;K=-0,8
FUN	Mean=4,4;S.D. =1,1;Med=5; S=-0,7;K=0,4	Mean=3,7;S.D. =1,5;Med=4; S=-0,2;K=-0,9	Mean=4;S.D.= 1,3;Med=4; S=-0,4;K=-0,4	Mean=4;S.D.= 1,2;Med=4; S=-0,4;K=-0,5	Mean=4,6;S.D. =1,1;Med=5; S=-0,9;K=1,1	Mean=3,9;S.D. =1,2;Med=4; S=-0,1;K=-0,8	Mean=3,4;S.D. =1,4;Med=3; S=0,1;K=-1	Mean=3,8;S.D. =1,5;Med=4; S=-0,3;K=-0,9	Mean=4;S.D.= 1,4;Med=4; S=-0,4;K=-0,8	Mean=4,5;S.D. =1,1;Med=5; S=-0,4;K=-0,4

Poznámka: Mean=průměr, S.D. = směrodatná odchylka (*kurzívou*), Med=median, S=šikmost, K=špičatost; původní pořadí kategorií odpovědí bylo pro potřeby analýzy transformováno opačně (1= Vůbec se mi nepodobá; 6= Velmi se mi podobá). Zdroj: Vážená data ESS (2012), designová váha

Příloha B Nestandardizované faktorové zátěže v metricky ekvivalentním sedmifaktorovém modelu v deseti zemích v šesté vlně ESS (2012)

		ST	HE	SD	POAK	UNBE	COTR	SEC
ST	NEW	0,72						
	ADVNT	1,00				-0,86		
HE	GTIME		1,01					
	FUN		1,00					
SD	IDEAS			1,27				
	FREE			1,00				
POAK	RICH				1,31	-0,35	-0,08	
	RESPECT				1,00		0,37	
	ADMIRE				1,49			
	SUCCESS				1,59			
UNBE	EQUAL					0,87		
	DIFF					1,00		
	ENVIR					0,98		
	HELP					1,04		
	LOYAL					0,89		
COTR	RULE						0,94	
	BEHAVE						1,00	
	MODST				-0,37		0,82	
	TRAD						0,82	
SEC	SAFE							1,05
	GOVER							1,00

Zdroj: ESS 2012

Poznámka: Negativní přidané faktorové zátěže (šedě) značí, že vztah mezi opozičními faktory (tj. hodnotovými typy) podceňuje opoziční postavení dané měřicí položky (tzn. položka není v tak silné opozici, jak je nastaveno v teorii). Pozitivní přidané faktorové zátěže (šedě) značí, že vztah daných dvou faktorů nadhodnocuje opoziční postavení příslušné měřicí položky (tzn. položka je v silnější opozici vůči faktoru) [Davidov 2010: 186].

Příloha C

Tabulka 9 Rozdíly latentních průměrů hodnotových typů mezi Českou republikou a Slovenskem²

	ČR	SK
POAK	0,00	0,07**
COTR	0,00	0,36***
UNBE	0,00	0,27***
SD	0,00	0,03
SEC	0,00	0,27***
ST	0,00	0,09*

Zdroj: ESS 2012

Poznámka: *** znamená $p < 0,001$, ** znamená $p < 0,01$, a * znamená $p < 0,1$; šedě jsou označeny statisticky nevýznamně odlišné průměry od referenční hodnoty

Tabulka 10 Latentní průměry hodnotových typů v pěti vlnách šetření ESS v ČR

	ESS (2002)	ESS (2004)	ESS (2008)	ESS (2010)	ESS (2012)
HE	0,00	0,26***	0,37***	0,51***	0,48***
POAK	0,00	0,19***	0,31***	0,40***	0,47***
COTR	0,00	-0,14***	-0,20***	-0,16***	-0,07
UNBE	0,00	-0,21***	-0,23***	-0,20***	-0,24***
SD	0,00	-0,17***	-0,07**	-0,04	-0,07
SEC	0,00	-0,15***	-0,11**	-0,05	-0,09**
ST	0,00	0,23***	0,29***	0,43***	0,41***

Zdroj: ESS 2012

Poznámka: *** znamená $p < 0,001$, ** znamená $p < 0,01$, a * znamená $p < 0,1$; šedě jsou označeny statisticky nevýznamně odlišné průměry od referenční hodnoty

Tabulka 11 Rozdíly latentních průměrů hodnotových typů mezi muži a ženami v ČR

	muži	ženy
HE	0,00	-0,27***
POAK	0,00	-0,22***
COTR	0,00	0,12**
UNBE	0,00	0,15***
SD	0,00	-0,22***
SEC	0,00	0,13**
ST	0,00	-0,30***

Zdroj: ESS 2012

Poznámka: *** znamená $p < 0,001$, ** znamená $p < 0,01$, a * znamená $p < 0,1$; šedě jsou označeny statisticky nevýznamně odlišné průměry od referenční hodnoty

² Při výpočtu průměru latentních proměnných musí být průměr dané latentní proměnné zvolen v jedné skupině jako referenční hodnota (klasicky: průměr = 0) a proti ní se vypočítávají všechny ostatní průměry dané latentní proměnné ve všech dalších skupinách. V tomto případě byla jako referenční hodnota zvolena každá latentní proměnná v první vyhodnocovací skupině, a proto má vždy průměr 0,00. Všechny ostatní se proti ní porovnávají a určuje se pořadí daných skupin podle hodnocení daného konceptu.

Tabulka 12 Rozdíly latentních průměrů hodnotových typů mezi 3 věkovými kohortami v ČR

	15-34 let	35-50 let	více než 50 let
POAK	0,00	-0,15***	-0,48***
COTR	0,00	0,46***	0,74***
UNBE	0,00	-0,24***	0,34***

Zdroj: ESS 2012

Poznámka: *** znamená $p < 0,001$, ** znamená $p < 0,01$, a * znamená $p < 0,1$; šedě jsou označeny statisticky nevýznamně odlišné průměry od referenční hodnoty

Tabulka 13 Rozdíly latentních průměrů hodnotových typů mezi 3 vzdělanostními skupinami v ČR

	nanejvyš vyučení bez maturity	střední vzdělání s maturitou	pomaturitní a vysokoškolské vzdělání
HE	0,00	0,23***	0,26***
POAK	0,00	0,23***	0,40***
COTR	0,00	0,004	0,10
UNBE	0,00	0,18***	0,28***
SD	0,00	0,36***	0,55***
SEC	0,00	0,18**	0,15**
ST	0,00	0,38***	0,56***

Zdroj: ESS 2012

Poznámka: *** znamená $p < 0,001$, ** znamená $p < 0,01$, a * znamená $p < 0,1$; šedě jsou označeny statisticky nevýznamně odlišné průměry od referenční hodnoty

Příloha D

Příklad syntaxe pro převod dat do systémového souboru prelistu *.psf (PRELIS) a test základního sedmifaktorového modelu hodnot metodou odhadu ML v LISRELU (SIMPLIS output) / CFA aplikovaná na jednu skupinu (tj. data ČR)

```
SY='C:\DATA\MODEL_FINAL\ESS6_selected_zeme_CZ.PSF'
```

```
Observed variables: NEW ADVNT GTIME FUN IDEAS FREE RICH RESPECT ADMIRE
SUCCESS EQUAL DIFF ENVIR HELP LOYAL RULE BEHAVE MODST TRAD
Rawdata=ESS6_selected_zeme_CZ.PSF
Sample size: 1712
Latent variables:
ST HE SD POAK UNBE COTR SEC
Equations:
ADVNT=1*ST
NEW=ST
FUN=1*HE
GTIME=HE
FREE=1*SD
IDEAS=SD
RESPECT=1*POAK
RICH=POAK
ADMIRE=POAK
SUCCE=POAK
MODST=POAK
DIFF=1*UNBE
EQUAL=UNBE
ENVIR=UNBE
HELP=UNBE
LOYAL=UNBE
ADVNT=UNBE
RICH=UNBE
BEHAVE=1*COTR
RULE=COTR
MODST=COTR
TRAD=COTR
RESPECT=COTR
RICH=COTR
GOVER=1*SEC
SAFE=SEC
Options: ME=ML
Path Diagram
Lisrel output: SC MI PC
End of Problem
```

Syntax v AMOS Basic – zadání sedmfaktorového modelu hodnot pro CFA (pro jednu skupinu)

```
Sub Main()  
Dim Sem As AmosEngine  
Sem = New AmosEngine  
Sem.TextOutput  
AnalysisProperties(Sem)  
ModelSpecification(Sem)  
Sem.FitAllModels()  
Sem.Dispose()  
End Sub  
  
Sub ModelSpecification(Sem As AmosEngine)  
Sem.GenerateDefaultCovariances(False)  
  
Sem.BeginGroup("C:\DATA\MODEL FINAL\ESS6_selected_zeme_CZ")  
Sem.GroupName("Group number 1")  
Sem.Path("FUN", "HE", 1)  
Sem.Path("FUN", "e4", 1)  
Sem.Path("GTIME", "HE")  
Sem.Path("GTIME", "e3", 1)  
Sem.Path("SUCCESS", "POAK")  
Sem.Path("SUCCESS", "e8", 1)  
Sem.Path("ADMIRE", "POAK")  
Sem.Path("ADMIRE", "e7", 1)  
Sem.Path("RESPECT", "POAK", 1)  
Sem.Path("RESPECT", "e6", 1)  
Sem.Path("RICH", "POAK")  
Sem.Path("RICH", "e5", 1)  
Sem.Path("TRAD", "COTR")  
Sem.Path("TRAD", "e16", 1)  
Sem.Path("MODST", "COTR")  
Sem.Path("MODST", "e15", 1)  
Sem.Path("BEHAVE", "COTR", 1)  
Sem.Path("BEHAVE", "e14", 1)  
Sem.Path("RULE", "COTR")  
Sem.Path("RULE", "e13", 1)  
Sem.Path("LOYAL", "UNBE")  
Sem.Path("LOYAL", "e19", 1)  
Sem.Path("HELP", "UNBE")  
Sem.Path("HELP", "e18", 1)  
Sem.Path("ENVIR", "UNBE")  
Sem.Path("ENVIR", "e17", 1)  
Sem.Path("DIFF", "UNBE", 1)  
Sem.Path("DIFF", "e12", 1)  
Sem.Path("EQUAL", "UNBE")  
Sem.Path("EQUAL", "e11", 1)  
Sem.Path("FREE", "SD", 1)  
Sem.Path("FREE", "e2", 1)  
Sem.Path("IDEAS", "SD")  
Sem.Path("IDEAS", "e1", 1)  
Sem.Path("GOVER", "SEC", 1)
```



```

Sem.Path("GOVER", "e21", 1)
Sem.Path("SAFE", "SEC")
Sem.Path("SAFE", "e20", 1)
Sem.Path("ADVNT", "ST", 1)
Sem.Path("ADVNT", "e10", 1)
Sem.Path("NEW", "ST")
Sem.Path("NEW", "e9", 1)
Sem.Cov("HE", "ST")
Sem.Cov("SD", "ST")
Sem.Cov("POAK", "ST")
Sem.Cov("UNBE", "ST")
Sem.Cov("COTR", "ST")
Sem.Cov("SEC", "ST")
Sem.Cov("SD", "HE")
Sem.Cov("POAK", "HE")
Sem.Cov("UNBE", "HE")
Sem.Cov("COTR", "HE")
Sem.Cov("SEC", "HE")
Sem.Cov("POAK", "SD")
Sem.Cov("UNBE", "SD")
Sem.Cov("COTR", "SD")
Sem.Cov("SEC", "SD")
Sem.Cov("UNBE", "POAK")
Sem.Cov("COTR", "POAK")
Sem.Cov("SEC", "POAK")
Sem.Cov("COTR", "UNBE")
Sem.Cov("SEC", "UNBE")
Sem.Cov("SEC", "COTR")
Sem.Path("RICH", "UNBE")
Sem.Path("ADVNT", "UNBE")
Sem.Path("RESPECT", "COTR")
Sem.Path("MODST", "POAK")
Sem.Path("RICH", "COTR")

Sem.Model("Default model", "")
End Sub

Sub AnalysisProperties(Sem As AmosEngine)
Sem.Iterations(50)
Sem.InputUnbiasedMoments
Sem.FitMLMoments
Sem.Mods( 4)
Sem.Seed(1)
End Sub
End Module

```